

Μια διαφορετική προσέγγιση!

Η αποκάλυψη της τουρκικής επιγραφής

στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου

Του Δημήτρη Χ. Σάββα, προϊστάμενος της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης.

Όχι δεν συμφωνώ. Δεν ήταν έργο της εργολαβίας, το ότι "ξέθαψε" την Τουρκική Επιγραφή στο ερειπωμένο τζαμί της Βασιλικής του Αγίου Μάρκου, του οποίου μόνο η βάση διασώζεται. Η επιγραφή αυτή εντοπίστηκε κι ανακαλύφθηκε, χάρη στο φιλότιμο και στην επιμονή κάποιων συναδέλφων μου, υπαλλήλων του Δήμου μας. Μία επιγραφή, που σύμφωνα με την ομάδα των τουρκολόγων ερευνητών-μεταφραστών, με τους οποίους η Βικελαία Βιβλιοθήκη συνεργάζεται, πλέον των δύο δεκαετιών, στο πρόγραμμα μετάφρασης εγγραφών του Τούρκικου αρχείου Ηρακλείου, υπάρχει εκεί από το 1226 (έτος εγίρας), δηλαδή από τα έτη 1811-1812. Η Βιβλιοθήκη μας επικοινωνήσε με το προαναφερόμενο τμήμα Τουρκολογίας στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών Ρεθύμνου κι απέσπασε τη μετάφραση του περιεχομένου της επιγραφής από τους αρμοδίους, το οποίο και αναφέρει:

« Ο εξοχότατος ντεφτερντάρης Χατζή Χασάν Εφέντης, σπάνιο και γενναίο μέλος των ανθρώπων της γνώσης, όντας λαμπρός μου και με έφεση στην εκτέλεση αγνών αγαθοεργιών- ας κάνει ο Θεός επιτυχημένες τις υποθέσεις του!- επιδιόρθωσε αυτό το ωραίο τέμενος, που είχε γίνει ερείπιο και είχε ισοπεδωθεί εξαιτίας των σεισμών, με θεία έμπνευση και αγνό σκοπό. Δαπάνησε τον πιο ευσεβή μόχθο στο δρόμο του Θεού και έκανε πανευτυχείς και χαμογελαστούς τους κατοίκους της Κρήτης, ξαναφτιάχνοντας από την αρχή αυτό το αγνό τζαμί. Αυτό το χρονόγραμμα σε κεκοσμημένους στίχους υπαγόρευσα με χαρά και δόξα: ο Χασάν Εφέντης δαπάνησε πολλή προσπάθεια και ανακαίνισε αυτό τον λαμπρό ναό. Το (έτος) 1226 [1811/12].

Η συνάθροιση [των πιστών] βρίσκει [διαλέγει] αναμφίβολα το καλύτερο· ο Ρεσμί [έγραψε] αυτό το χρονόγραμμα, ο Χασάν κατασκεύασε αυτό τον όμορφο και ωραίο τόπο προσευχής. (έτος) 1226 [1811/12]. »

Ο ντεφτερντάρης ήταν ο υπεύθυνος των οικονομικών υποθέσεων για όλη την Κρήτη και το τζαμί, το οποίο προαναφέραμε ονομαζόταν "ντεφτερντάρ τζαμί". Ίσως, όσοι εμπλέκονται κι είναι υπεύθυνοι για τα μνημεία αυτά, θα πρέπει να τους

απασχολήσουν οι εργασίες αναστήλωσής του, προτού σωριαστεί και το τελευταίο απομεινάρι του. Δεν παύει να είναι ένα κομμάτι της ιστορίας μας, μιας άλλης εποχής, τότε που στο Μεγάλο Κάστρο συμβίωναν οι Χριστιανοί κι οι Μουσουλμάνοι. Έτσι, όπως εμείς επιθυμούμε να σέβονται οι άλλοι τα μνημεία μας και την ιστορική μας κληρονομιά, οφείλουμε να κάνουμε το ίδιο και για τους άλλους. Σεβόμενοι τον πολιτισμό μας και την ιστορία μας, σεβόμαστε το παρόν και το μέλλον της πατρίδας μας, την οποία καιρός είναι πια να τη σεβαστούμε!

Θέλω να ευχαριστήσω, ως πολίτης, τους συναδέλφους μου του Δήμου Ηρακλείου για την ευαισθησία που επέδειξαν σ' αυτόν τον χώρο, αλλά κι όσους συνετέλεσαν στο να καθαριστεί και να αναδειχθεί. Επίσης, μεγάλες ευχαριστίες οφείλω στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών και στους επιστήμονες τουρκολόγους, ερευνητές-μεταφραστές, τον υπεύθυνο του προγράμματος του Τούρκικου Αρχείου Ηρακλείου κύριο Μαρίνο Σαρηγιάννη και τους υπόλοιπους συνεργάτες του· φυσικά και την κυρία Ελισάβετ Ζαχαριάδου, χάρη στην οποία διαμορφώθηκε ένα κλίμα απόλυτης κι αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ του Ινστιτούτου και της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης και σήμερα έρχονται στο φως και συνεχίζουν να έρχονται πληροφορίες εκείνης, της τόσο σημαντικής και καθοριστικής για τον τόπο μας, περιόδου!